

VERDENS GANG

Det er ingen hemmelighed, at ryggebørsen har været flittigt i gang siden sidst. Snakken om statsminister Anders Fogh Rasmussen som en mulig kandidat til jobbet som ny NATO generalsekretær går i medierne såvel som langs korridorerne rundt om i Danmark og resten af Europa og USA. Det vil blive interessant at følge udviklingen den næste måneds tid. Atlantsammenslutningen synes naturligvis, med vor historiske tilknytning til alliancen, at det kunne være spændende med en dansk personlighed i så vigtig en toppost, som NATOs generalsekretær er.

NATOs 60-års jubilæum og topmødet i starten af april står også højt på den internationale dagsorden. Selv om topmødet vil være den officielle markering af jubilæet, vil vigtige emner også være på agendaen; ikke mindst de fortsatte udfordringer i Afghanistan og NATOs nye Strategiske Koncept. Begge dele er emner, der vil få afgørende betydning for alliancens fremtid, og Atlantsammenslutningen følger med på sidelinjen, når de vigtige beslutninger træffes. Bl.a. deltager to unge YATA-medlemmer ved det sideløbende ungdomstopmøde arrangeret af den internationale ATA. Samtidig vil forårets Copenhagen Conference tage udgangspunkt i NATO-jubilæet og de beslutninger, der er blevet truffet på topmødet.

MÅNEDEN DER GIK

Studietur til Estland

I slutningen af februar sendte Atlantsammenslutningen praktikant Ruben Kidde og YATA-formand Julie Blegvad på studietur til Estland for at deltage i Model NATO Estonia 2009.

Læs en beskrivelse af arrangementet på atlantsammenslutningens hjemmeside her:

<http://www.atlant.dk/yata.html>

Frokostmøde med John Mercurio

I starten af marts besøgte den amerikanske journalist John Mercurio Danmark. Mercurio er redaktør på net-kanalen *Hotline*, som beskæftiger sig med det politiske miljø i Washington D.C. Ydermere er han en af de fremmeste valgkampsekspertter i USA og optræder jævnligt på store nyhedskanaler som CNN, Fox News Channel og MSNBC. Atlantsammenslutningen benyttede lejligheden til at sætte journalisten i stævne sammen med danske USA-eksperter over en uformel bid dansk smørrebrød i Atlantsammenslutningens lokaler på Svane-møllen kaserne. Det kom der en spændende session ud af, som bl.a. bød på indsigter i de fremtidige perspektiver for Barack Obamas præsidentskab.

Konference om NATOs fortid og fremtid

Den 11. marts deltog Atlantsammenslutningens medarbejdere ved en stor DIIS-konference i Eigtveds Pakhus. Under overskriften *NATO at 60: Reflecting on the Past – Anticipating the Future* blev publikum præsenteret for en lang række eksperter på bl.a. NATOs fremtidige rolle og udvikling. Det var en spændende dag, der gav et godt indblik i et emne, der også fylder meget i Atlantsammenslutningens aktuelle arbejde.

NATIONALE AKTIVITETER

Bogudgivelse

Atlantsammenslutningen udgiver i anledning af NATOs 60-års jubilæum i april en bog om alliancens historie, transformation og fremtid. Bogen er skrevet af en række eksperter i NATO relaterede emner og berører relevante NATO-emner i jubilæumsåret, herunder bl.a. udvikelse og partnerskaber, Afghanistan og fremtidige udfordringer. Kapitlerne giver dels et historisk indblik i alliancens udvikling, men forsøger også at

give en række bud på, hvad der vil komme til at præge NATOs opgaver og udfordringer i fremtiden. Bogen udkommer umiddelbart inden NATOs jubilæumstopmøde i starten af april og vil desuden blive lanceret ved forårets Copenhagen Conference den 6. maj.

Repræsentantskabsmøde

Tirsdag d. 21. april afholder Atlantsammenslutningen det årlige repræsentantskabsmøde. Umiddelbart efter mødet stiller vi forsvarsminister Søren Gade, udenrigsordfører Jeppe Kofod fra Socialdemokraterne samt forsvarsordfører Morten Helveg Petersen fra De Radikale i stævne til en debat, der tager udgangspunkt i forsvarskommissionens visioner for fremtidens forsvar. Arrangementet bliver afholdt i Dansk Industri. Nærmere information om debatmødet følger.

Copenhagen Conference

Den 6. maj afholder Atlantsammenslutningen traditionen tro forårets Copenhagen Conference. Temaet for konferencen er NATO i jubilæumsåret. En række eksperter og politikere vil drøfte NATOs fremtid og Danmarks rolle set i lyset af topmødet i Strasbourg. Der vil være tale om en heldagskonference i to dele; en mere praktisk og akademisk indføring i NATOs rolle og fremtidige udfordringer samt en efterfølgende politisk debat om Danmarks rolle i NATO. Arrangementet er Atlantsammenslutningens officielle markering af NATOs 60-årsjubilæum, og samtidig danner konferencen rammen om lanceringen af den førnævnte NATO-bog.

Konferencen er åben for alle, vil inkludere frokost og et eksemplar af bogen samt efterfølgende reception. Prisen for deltagelse er 200 kr. pr. person alt inkluderet. Mere information herom følger snarest.

Foredrag

Atlantsammenslutningen tilbyder at holde foredrag om udenrigs- og sikkerhedspolitiske

emner på landets gymnasier og andre skoler. En liste over foredragsemner kan findes på Atlantsammenslutningens hjemmeside her:

<http://www.atlant.dk/foredrag.html>

INTERNATIONALE AKTIVITETER

Det andet Atlantiske Akademi i Ukraine

Fra den 25.-27. februar gennemførtes det andet Atlantiske Akademi som et led i Atlantsammenslutningens civilsamarbejdsprojekt i Ukraine. Generalsekretær Troels Frøling og sekretariatsleder Ivan Andersen deltog ved Akademiet, og de havde fået følgeskab af post.doc. Jens Ringsmose fra Institut for Statskundskab i Odense. Alle var de med til at give oplæg om internationale forhold og NATO til deltagerne.

YATA DANMARK

v/Malene Baunsgaard

YATA-Danmark har arrangeret flere interessante arrangementer i den seneste tid.

Besøg hos Global Advice

Den 26. februar besøgte vi organisationen Global Advice Network, der er en international konsulentvirksomhed, hvis kerneområder bl.a. er anti-korruption og international governance. Besøget var meget oplysende og relevant for dem, der finder udviklingsstudier og international forvaltning og politik spændende. Samtidig gav besøget en forsmag på hvilke spændende jobs, der ligger og venter os statskundska-ber, efter vi engang forlader CSS.

Møde med Thierry Legendre

Den 11. marts holdt vi det månedlige YATA-møde, denne gang krydret med deltagelse af Thierry Legendre, der er politisk rådgiver for NATOs generalsekretær. Thierry fortalte om de seneste store debat- emner i NATO og om emner, der kan forventes at blive taget op til det kommende NATO-topmøde

i Strasbourg til april. Der blev stillet flere dristige spørgsmål, bl.a. hvorvidt Thierry "off the record" kunne give os en ledetråd ift., om vi snart ville få en dansk generalsekretær i NATO. Dette var naturligvis for meget forlangt, men han var ikke bleg for at indvie os i, hvilke styrker og svagheder der forbandt sig til de forskellige kandidater. Et meget spændende møde!

I den næste tid

Endelig kan vi se frem til for-årets mange kommende arrangementer. Blandt andet vil vi gerne huske alle YATA-folk på mødet den 17. april på den amerikanske ambassade. Emnet vil være "amerikansk udenrigspolitik efter Bush", der vil blive leveret af den politiske rådgiver, Mark Draper.

GENERALSEKRETÆREN KOMMENTERER

På vej til NATO 60-års topmøde i Strasbourg-Kehl:

- Elementer i den større sikkerhedspolitiske dagsorden.

Med overrækkelsen af en symbolsk "reset" knap signalerede udenrigsminister Hillary Clinton den 5. marts over for den russiske udenrigsminister Lavrov, Obama-administrationens interesse i at **engagere Rusland** i genoptagelse af det strategiske samarbejde. Et samarbejde der blev lagt på is efter den russiske invasion af Georgien i august 2008. At den russiske tolk så fejlagtigt oversatte "reset" med "overload" gjorde selvfølgelig ikke symbolikken mindre betydningsfuld, men blev yderligere en, formentlig utilsigtet, illustration af russisk skepsis.

Washington er interesseret i at udvikle et mangesidet forhold til Rusland uden at give køb på fundamentale spørgsmål. Energi, sikkerhed, Iran, Afghanistan, masseødelæggelsesvåben, alle står de på listen over de strategiske sager Obamas folk vil engagere Rusland i samarbejde om. Det gælder om at finde konsensus om et sådant bredspektret samarbejde

samtidig med, at man fra amerikansk – og NATO side – klart afviser gyldigheden af russiske krav om en særlig privilegeret indflydelsessfære i forhold til andre suveræne stater. Rusland skal respektere helt basale forhold som grænsernes ukrænkelighed og territorial suverænitet.

Med den tilkøbte lukning af den store Manas luftbase i Kirgistan for amerikansk- og ISAF-transport til Afghanistan (ved at give Kirgistan et tilbud de ikke kunne afslå) har Moskva imidlertid vist, at man søger at fastholde særlige indflydelsessfærer i Centralasien og lukke andre stater (USA) ude fra indflydelse. Moskvas tilbud om en alternativ adgangsvej til Afghanistan, på russiske betingelser vel at mærke, viser, at Rusland ønsker at gøre sig selv til en uomgængelig partner for USA i forhold til Afghanistan-konfliktens udvikling. Georgien og Ukraine er næppe ude af russisk tankegang her.

På det kommende NATO-topmøde i Strasbourg-Kehl vil alliancens forhold til Rusland være ét af punkterne på dagsordenen. Beslutningen i begyndelsen af marts om at **genoptage NATO-Rusland dialogen** er et vigtigt skridt fremad. For dér er såvel samarbejde som de nævnte konkrete problemer på dagsordenen.

De 26 medlemslande vil byde **Albanien og Kroatien** velkommen, mens landet de kaldte FYROM (mere poetisk kan det næppe være) på grund af græsk modstand over for navnet Makedonien fortsat må opholde sig i venteværelset.

Derudover vil **Frankrig genindtræde** i alliancen på det militære område. Frankrig får chefposterne i ACT samt i det regionale hovedkvarter i Lissabon. Dette må forventes at medføre et tættere samarbejde mellem EU og NATO på det sikkerhedspolitiske område. Selvom nogle vil kunne hævde at beslutningsprocessen nu først bliver rigtig besværlig med Frankrig ombord, må det afgørende være, at Frankrig nu sid-

der med ved bordet i Militærkomiteen- og derved deltager fuldt ud. Det er i NATOs interesse at Frankrig genindtræder som fuldt medlem.

Afghanistan er på dagsordenen. USA har besluttet at koncentrere sin indsats mod international terrorisme i perspektivet AFPAC - Afghanistan-Pakistan. 17.000 ekstra amerikanske styrker sendes til Afghanistan i første omgang. Det kunne måske forlede visse europæiske lande til så at vælge at afstå fra yderligere engagement. Dette er imidlertid ikke Washingtons budskab til europæerne. Vicepræsident Joseph Biden har i München og i Bruxelles på det seneste lyttet til de europæiske interesser og forslag. Biden er også kommet med konkrete amerikanske bud på en øget europæisk indsats: "... Den forværrede situation i området udgør ikke kun en fare for USA, men for hvert eneste af de 26 NATO lande... " Terrorangrebene i New York, Madrid, London og Mumbai er alle forberedt i grænseområderne mellem Afghanistan og Pakistan. Ingen kan unddrage sig ansvaret for en løsning, udtalte den amerikanske vicepræsident, der således signalerede såvel en tættere tilknytning til Europa som større krav til de europæiske allierede. Kan man ikke bidrage militært, er der i høj grad brug for den civile indsats i både genopbygning og etablering af stabile administrationsfunktioner for en afghansk regering. To nye USA ambassadører afspejler Obama-administrationens prioritering. På posten som USA's nye NATO-ambassadør tiltræder Ivo Dalder - med hollandsk baggrund og et solidt kendskab til Europa. USA's nye ambassadør i Kabul er generaløjtnant Karl Eikenberry med stor militær erfaring fra Afghanistan og med akademisk erfaring ved siden af. Eikenberrys syn på udviklingen i Afghanistan kom frem i en nylig høring til kongressen "..., det var næppe muligt at vinde i traditionel militær forstand, men det gjaldt om at

udnytte en god chance for at undgå at tabe...."

NATO-landene har andre centrale punkter på dagsordenen: At finde balancen mellem den regionale sikkerhed i Europa - territorialforsvar - og den globale sikkerhed i Afghanistan - ekspeditionsstyrker.

Og dertil kommer som nævnt at udvikle forholdet til Rusland.

Ruslandspolitikken er mangesidet - og skiller de europæiske lande. NATO-landene reagerer forskelligt overfor et Rusland, der bevæger sig væk fra demokrati og agerer mere nationalistisk og aggressivt - også i forhold til dets naboer. Lande som Italien - hvis Berlusconi plejer glimrende relationer med Putin - og Tyskland - hvis politiske og økonomiske ledelse i stigende grad synes at udvikle en "schröderisering" (dvs. en appeasement-lignende holdning til Rusland) - synes ikke, at NATO skal "provokere" Rusland ved fortsat at udvikle sig mod øst. Frygt og penge kan skabe sære sengekammerater - og er historisk set farlige elementer i europæisk politik; krige er som bekendt opstået i deres kølvand. Andre medlemslande såsom de baltiske stater og Polen, der alle kender Rusland på tættest hold, spekulerer over troværdigheden i NATOs sikkerhedsgarantier. Disse landes villighed til at bidrage til ISAF i Afghanistan skal ses i dette perspektiv. Andre lande mener så igen, at bekymringen over udviklingen i Rusland ikke skal overdrives, men at man ved at engagere Rusland i fælles projekter i Afghanistan, Iran og energi netop kan bidrage til at afmontere den aggressive dimension i Moskvas politik.

Et andet vigtigt forhold, der er en bagvedliggende årsag til bekymringen over udviklingen i Rusland, er energiforsyningerne til de europæiske lande. Her er der brug for amerikansk støtte til de europæiske allierede for at mindske disses afhængighed af Rusland. Dette kan bl.a. ske gennem pipeline Nabucco, der er planlagt til at skulle lede gas fra det Kaspiske

område til Europa. Nabucco vil i sig selv være et alternativ til russiske pipelines såsom South Stream og den planlagte North Stream, der skal gå gennem Østersøen fra Rusland til Tyskland. Den tidligere tyske kansler Gerhard Schröder er interessant nok formand for dette projekt, der binder ikke mindst tysk industri til en klar afhængighed af russisk energi og desuden også vanskeliggør andre landes muligheder for alternativer.

I randen af topmødet, men nok mere præcist i kommende EU-USA forhandlinger vil EU-landene blive mødt med amerikanske krav om, at man behandler monopoler som GAZPROM på samme måde, som EU har behandlet f.eks. Microsoft.

Det er påfaldende og bekymringsvækkende, at EU ikke har været i stand til at tvinge GAZPROM til at acceptere EU lovgivning angående monopoler. Der er altså brug for en liberalisering af det europæiske energimarked. Der er brug for at finde og anvende klare regler, der hindrer GAZPROM (eller Kreml) i at anvende sine økonomiske virkemidler for at manipulere, splitte og lægge pres på de europæiske lande, som tilfældet i høj grad har været de senere år.

NATO-topmødet rummer således kun en del af den overordnede sikkerhedspolitiske dagsorden. Der bliver brug for dygtig balancegang for at sikre konsensus på topmødet. Ingen forventer dog, at dette topmøde skal være klar med den nye strategi. En topmødeerklæring bl.a. om retningslinjer for udarbejdelsen af det nye Strategiske Koncept ventes vedtaget i Strasbourg-Kehl. Og først da går arbejdet i gang frem mod Lissabon 2010.

- Troels Frøling

